

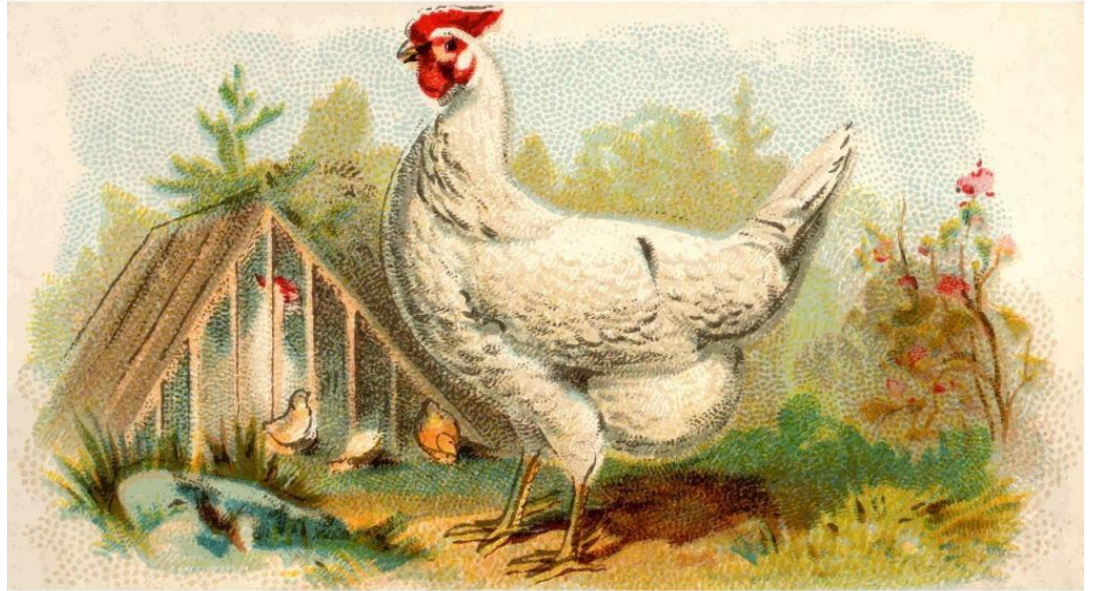
עדנה גורני

עורכת מדור שירת הסביבה

מאמר זה עבר שיפוט עמיתים

ציטוט מומלץ

גורני ע. 2022. שחיטה כשרה /
שירה סתיו. אקולוגיה וסביבה 13(1):
72-73.

שחיטה כשרה / שירה סתיו

27 באפריל, 2022

גיליון אביב 2022 / כרך 13(1)

[שירת הסביבה](#)

בְּכֹל יוֹם שְׁלִישֵׁי שְׁלֹחָה אוֹתִי אִמָּא / לְשַׁחַט תְּרַנְגוּלוֹת / שְׁלוֹשׁ אוֹ אַרְבַּע / עִמְדוּ צְפוּפוֹת בְּסֵל הַפְּלֶסְטִיק הַיָּרֹק / הַמִּתְמַלָּא בְּפֶרֶשׁ
/ וּפּוֹחֶדוֹת מֵאוֹד. / לְטַפְתִּי אֶת רֵאשִׁי הַיְהוּדִי וְכִשְׁנֵקֵב הַשׁוֹחֵט אֶת צְוֹאֲרָה שֶׁל הָאֵחַת / הַפֶּךְ אוֹתָהּ לְהַגִּיר אֶת דָּמָה / שִׁפְתֵי
מִמְלָחוֹת תְּפִלָּה, / סוֹבְבֹתִי אֶת הַסֵּל / שְׁלֹא יֵרָאוּ מִהּ מִצְפָּה לְהוֹ / (גַּם אֶת רֵאשִׁי סוֹבְבֹתִי.) / צְרִיךְ לְחַכּוֹת עַד שֶׁיִּחְדְּלוּ לְהִתְרוֹצֵץ
סָבִיב / לְחַבֵּט אֶת כְּנַפְיָהּ בְּחוֹל / וְלִהְיוֹת דָּם מִצְוֹאֵר שְׁחוּט / צְרִיךְ לְחַכּוֹת עַד שֶׁהַגּוֹף יֵדֵם / וְלִהְיוֹת אוֹתוֹן אֶל תוֹךְ הַסֵּל / הַנְּחֵמִי
אוֹתוֹן / הָאֵחַת עַל רְעוּתָהּ / וְלִדוֹת רְכוֹת מְזֻהָמוֹת / אִמָּא בְּבֵית הַכִּינָה מִיָּם רוֹתְחִים / לְהַקֵּל עַל הַמְרִיטָה / בְּכֹל יוֹם שְׁלִישֵׁי / אֶת
הַרְאָשִׁים הַתְּכֵתִי בְּסִכּוּן חַד / צְרִיךְ לְהַפְעִיל הַרְבֵּה לַחֵץ בְּפֶרֶק הַיָּד / טִמְנֵתִי עִמָּךְ בְּפִחַ הַזָּבֵל / כְּפִיתִי מֵהַר בְּזָבֵל אַחַר / שְׁלֹא
יִסְתַּכְּלוּ עָלַי / בְּעֵינַיִם / אֶת אֲצָבָעוֹת הַרְגָלִים צְרִיךְ לְחַתֵּךְ בְּפֶרֶק / בְּדִינִק לְפָנַי הַצְּפָרְנִים / שֶׁהִסְתַּכְּלוּ עָלַי / צְהַבּוֹת מִצְעַר וְנִינָה /
זֶה טוֹב לְמַרְק / גְּלִטְיוֹן טְבַעִי / כֶּךָ אוֹמְרִים / וְלִהְיוֹת עִם הַזֶּפֶק הַיָּרֹק / שְׁלֹא יִתְפּוֹצֵץ לְךָ בִּידַיִם / וְיִרְעִיל הַכֵּל / מִתִּישָׂהוּ חֲדָלְנוּ
לְמַרְט אֶת הַנּוֹצוֹת / שֶׁנִּדְבְּקוֹת לְאֲצָבָעוֹת, קֶשֶׁה לְהַפְטֵר מֵהֶן, / קַל יוֹמֵר לְפַשֵּׁט אֶת הָעוֹר / וְזֶה מִה שֶׁעוֹשׂוֹת נְשִׁים מֵאֵז וּמְעוֹלָם /
כִּכְפָּפָה נִחְלָצְתָּ מִיָּד / בְּשִׁתִּיקָה / בְּכֹל יוֹם שְׁלִישֵׁי / וְרִיחַ הַתּוֹעֵבָה עוֹמֵד בְּבֵית, / שֶׁנִּשְׁאֵת הָאֵיבָרִים הַפְּנִימִיִּים / שֶׁנִּשְׁאֵת הַבֵּת הַפְּנִימִית
/ שֶׁנִּשְׁאֵת הַפְּנִיִּים. / וְגִיּוֹם שְׁשֵׁי הָעוֹף הַמְמָלָא / בְּבִטָּן הַמְלָאָה / רוֹבֵץ.

מתוך: שירה סתיו. 2012. לשון אטית. הוצאת דביר.

בין המילים

בְּכֹל יוֹם שְׁלִישֵׁי יְלִידָה נוֹשֵׂאת תְּרַנְגוּלוֹת בְּסֵל – שְׁגָרָה שֶׁל מוֹת. הַיְלִידָה מְזַדְדָה עִם הַתְּרַנְגוּלוֹת – הִיא יוֹדַעַת שֶׁהֵן פּוֹחֶדוֹת וּמְנַסָּה
לְהַרְגִיעַ אוֹתוֹן, לְלַטֵּף אֶת רֵאשֵׁן. הַשׁוֹחֵט אֵינוֹ מִתְמַהֵמָה – בְּרַגְעַ הַבָּא הוּא מְנַקֵּף אֶת צְוֹאֲרָה שֶׁל הַתְּרַנְגוּלוֹת הַרְאִשׁוֹנָה וּמְגִיר אֶת

דמה. שחיטה כשרה, כותרת השיר, מחייבת זאת, כיוון שחל איסור על אכילת דם, "כי הדם הוא הנפש". שפתינו ממלמלות תפלה, קרוב לוודאי את ברכת השחיטה, מעשי יום-יומי ושגור.

הילדה לא התרגלה למחזה שמתקיים כל יום שלישי. היא מרחמת על התרנגולות, ובזמן השחיטה של הראשונה היא מסובבת את הסל, כדי שהאחרות לא יאלצו לצפות בסכין, בדם, בהתרוצצות של חבלי המוות. מעשה נוקב, מכמיר נפש, מזעזע. גם הילדה מסובבת את ראשה. בסיום השחיטה היא מניחה בסל את התרנגולות המתות, רואה בהן ילדות רכות, כמוה, מזהמות בפרש ובחול, אולי בדם. בבית מתקדמות ההכנות למריטה ולבישול. הילדה חותכת את הראשים, מטמינה עמוק בפח הזבל, ומכסה מהר בַּזְבָּל אָחַר, כדי שהעיניים לא יביטו בה. אבל מהמבט המוכיח אי אפשר להימלט – ציפורני האצבעות מסתכלות בילדה, צֶהָבוֹת מְצַעֵר וְטִינָה. בזמן ההכנה לבישול יש להיזהר שהזפק לא יתפוצץ וירעיל את התבשיל – נקמה מאוחרת? העיניים, הציפורניים, אפילו הנוצות נדבקות לאצבעות וקשה להיפטר מהן. ריח העוף המתבשל הוא ריח הַתּוֹעֵבָה, / וְכִיּוֹם שֶׁשִׂי הָעוֹף הִמְמָלָא / בְּבִטָּן הַמְּלָאָה / רוֹבֵץ. אין להיפטר מהאשמה.

הילדה, או האישה הכותבת שנים מאוחר יותר, או שתייהן, חשות שנאה, אולי לתפקיד המגדרי שהופנם בהן, שאולצו למלא, וְזֶה מָה שְׁעוֹשׂוֹת נְשִׁים מְאָז וּמְעוֹלָם, ואולי מאז הן סולדות מבשר, מאיברים פנימיים, מעוף ממולא.

רוב הילדים שגדלים בישראל כיום ורוב המבוגרים שחיים בה, לא מכירים את התמונה ששירה סתיו מתארת בשיר. הקשר עם בעלי החיים, תרנגולות במקרה זה, לא מתקיים, כי איננו מגדלים את בעלי החיים, ואיננו שותפים לשחיטה, להריגה, אלא קונים בסופרמרקט מוצר ארוז, קפוא בדרך כלל, שאינו דומה לחיה. למעשה, בעלי החיים אינם נתפסים כיצורים חיים, אלא כחומר גלם בתעשיית המזון שמפיקה מהם מוצרי צריכה – בשר, חלב וביצים, וככאלה כמובן שאינם קרובים לנו ואינם שותפים לנו, ואין לנו אחריות מוסרית כלפיהם.

כותרת השיר אירונית – השחיטה נעשית לפי חוקי הכשרות, אך המשוררת מטילה ספק בכשרות המוסרית שלה. התפילה הנאמרת במהלכה יוצרת ניגוד בין מותו של אדם, שקבורתו מלווה בתפילה מיוחדת, לבין הריגתו המכוונת של יצור חי, שאין בינה לבין התפילה דבר.

השיר מזמין כל אחת ואחד לחשוב באופן עמוק מה רובץ לנו בבטן, מתי ובאילו נסיבות אנחנו מסובבים את ראשנו, למי אנחנו מפנים עורף.